

**DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT**

**Materialet til det 2. konsultasjonsmøtet mellom regjeringen og KS 25. april
2025**

Innhold

1.	Det 2. konsultasjonsmøtet i 2025	2
2.	Tverrgående tema – Styringstrykket mot kommuner og fylkeskommuner (innspill fra KS)	2
3.	Tverrgående tema – Kommunesektorens økonomiske rammer (innspill fra KS)	11
4.	Orienteringssak – Kommunekommisjon	14
5.	Kostnadsberegningssaker	15
6.	Lovmedvirkningssaker	16
7.	Bilaterale avtaler	18

Vedlegg:

- A. Oversikt over kostnadsberegningssaker i konsultasjonsåret 2025
- B. Oversikt over lovmedvirkningssaker i konsultasjonsåret 2025
- C. Oversikt over bilaterale samarbeidsavtaler per april 2025

1. Det 2. konsultasjonsmøtet i 2025

Tema og forberedelser

Hovedtema for det 2. konsultasjonsmøtet er reformer og utbygging av det kommunale tjenestetilbudet. Møtet gir dermed departementene anledning til å konsultere og informere KS om aktuelle saker. KS gis anledning til å komme med synspunkter, merknader eller innspill til enkeltsakene og til arbeidet med det samlede økonomiske opplegget for kommunesektoren kommende budsjettår. Enkeltsaker vil kunne bli omtalt i kommuneproposisjonen for 2026 og i statsbudsjettet for 2026. Det er også aktuelt å omtale saker som skal fremmes i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2025 (RNB).

Departementene og KS har anledning til å drøfte saker i bilaterale møter. Problemstillinger og konklusjoner fra slike prosesser kan likevel tas opp på det 2. konsultasjonsmøtet. Det er et mål å løfte fram de viktigste sakene til behandling. Konsultasjonsmøtet er forberedt av et sekretariat sammensatt av KS og departementene.

Dokumentets innhold

I kapittel 2 og 3 framgår saker med sektoroverskridende temaer som partene har ønsket å drøfte eller knytte kommentarer til på møtet.

I kapittel 4 legges orienteringssak fra staten om kommunekommisjonen frem.

I kapittel 5 omtales aktuelle kostnadsberegningssaker, og det gis en samlet oversikt over kostnadsberegningssaker i vedlegg a. I kapittel 6 omtales ordningen med lovmedvirkning. Oversikt over lovmedvirkningssaker står i vedlegg b.

I kapittel 7 omtales status for prosesser knyttet til reforhandling og forslag om nye bilaterale avtaler. En oversikt over alle bilaterale avtaler ligger som vedlegg c.

Les mer om konsultasjonsordningen på Kommunal- og distriktsdepartementets hjemmesider på regjeringen.no og ks.no.

2. Tverrgående tema – Styringstrykket mot kommuner og fylkeskommuner (innspill fra KS)

I sin kartlegging av statlig styring av kommunene finner DFØ (2024) at styringstrykket er stort og økende. DFØ påpeker at omfanget av lovkrav, oppgaver og rettigheter er stort, men ikke nødvendigvis i konflikt med rammestyringsprinsippet. DFØ finner at den statlige detaljstyringen innenfor helse og omsorg, barnevern, barnehage og grunnskole på enkelte områder har økt etter 2015. Alle disse har i større eller mindre grad fått innslag av styring som legger føringer for hvordan kommunene skal løse oppgavene sine. Eksempler på dette er bemanningsnormene og kompetansekrav innen barnehage og skole, og krav om at kommunene skal ha knyttet til seg ulik helsefaglig kompetanse. DFØ finner ikke en vesentlig økning i detaljstyringen ved bruk av rettighetslovgivning.

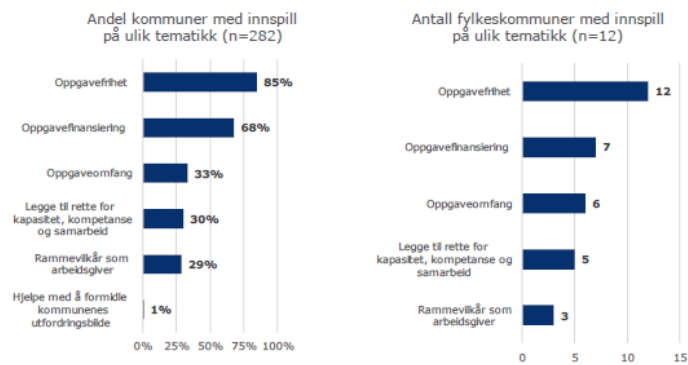
DFØs gjennomgang av økonomiske virkemidler viser at staten på dette området styrer mer i tråd med rammestyringsprinsippet, ved at sektorene i hovedsak er finansiert gjennom rammetilskuddet. Prinsipielt står ikke bruk av pedagogiske virkemidler (veiledere, retningslinjer, mv.) i motsetning til rammestyringsprinsippet, påpeker DFØ, ettersom de ikke skal være rettslig bindende for kommunene. Imidlertid viser deres gjennomgang at kommunene må forholde seg til et stort omfang av veiledere og retningslinjer, særlig innen helse og omsorg og barnevern.

Vinteren 2025 behandlet kommunene og fylkeskommunene KS Debattheft. KS spurte om hva som vil være de viktigste budskapene KS kan bringe inn i dialogen med nasjonale myndigheter for å redusere statlig detaljstyring, gi mer fleksibilitet og øke handlingsrommet lokalt innenfor velferdsområdet. KS ønsket også innspill og eksempler på hva som utfordrer handlingsrommet lokalt.

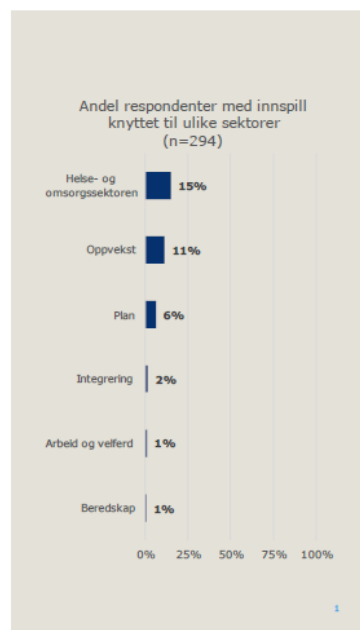
Rambøll har oppsummert svarene fra kommunene/fylkeskommunene. I sin foreløpige rapport viser Rambøll til at 282 kommuner og 12 fylkeskommuner har besvart hele eller deler av spørringen fra KS. Ifølge Rambøll har 8 av 10 av kommunene og alle fylkeskommunene som (som har svart) gitt innspill som kan oppsummeres under tematikken «oppgavefrihet». Majoriteten av disse innspillene inneholder kritikk av innsnevringen av lokal frihet og forslag til endringer for å skape større lokale frihet. Rapporten gir ikke en prioritert liste over hvilke lover og paragrafer som bør endres først, men et klart bilde av at kommunene mener at lovverk bør gjennomgås, koordineres og hvorfor dette bør skje. 2 av 3 har gitt innspill som kan oppsummeres i tematikken «oppgavefinansiering». Mange av disse innspillene peker på behov for bedre sammenheng mellom økonomiske overføringer og forventninger, samt bedre økonomiske rammevilkår. Fylkeskommunene (1 av 2) har i større grad enn kommunene (1 av

3) gitt innspill som handler om oppgaveomfang og -fordeling.

Spørsmål 4A: Hva vil være de viktigste budskapene KS kan bringe inn i dialogen med nasjonale myndigheter for å redusere statlig detaljstyring, gi mer fleksibilitet og øke handlingsrommet lokalt innenfor velferdsområdet?

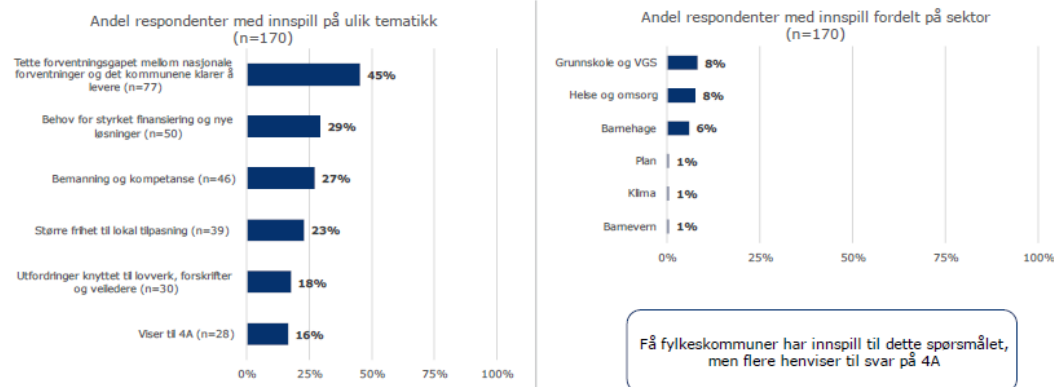

Ramboll

1

Spørsmål 4B: Her ønsker KS også innspill og eksempler på hva som utfordrer handlingsrommet lokalt, herunder lovkrav/forskrifter, rundskriv/veiledere, normer/kompetansekrav, tilsyn/kontroll, ny ansvarsfordeling mellom kommune/fylkeskommune/stat, kompetanse og kapasitetsstøtte og liknende

Få fylkeskommuner har innspill til dette spørsmålet, men flere henviser til svar på 4A

Ramboll

2

KS viser til at styringstrykket har vært tema i flere av de bilaterale møtene høsten 2024 og på første konsultasjonsmøte 2025, samt i møte med partifraksjonene i Kommunal- og forvaltningskomiteén, behandlingen av Dokument 8-forslaget fra Høyre om oppgavegjennomgang og «ryddesjau»-møte med KS og Kommunal- og distriktsdepartementet 18. mars.

Ved Stortingets behandling 25. mars av Dok 8-forslaget om oppgavegjennomgang ble et bredt [flertall](#) bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti enige om å be regjeringen om å sette i gang et arbeid for å «gjennomgå kommunesektorens oppgaver, med sikte på at kommunene kan løse oppgaver mer effektivt, tiltrekke seg nødvendig kompetanse og øke det lokale

handlingsrommet, slik at kommuner og fylkeskommuner får økt frihet til å prioritere og sikre innbyggernes rettigheter og tjenester av høy kvalitet.» Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte. KS antar at regjeringen i kommuneproposisjonen 2026 gir en orientering om hvordan arbeidet med oppgavegjennomgangen legges opp.

KS vil i det videre peke på flere tiltak som går på tvers av departementene og mer spesifikke tiltak innenfor helse og omsorg og oppvekst, som ikke er uttømmende, men eksempler på tiltak som vil bidra til å redusere styringstrykket. Etter KS vurdering kan flere av tiltakene settes i gang relativt raskt, da det foreligger en del dokumentasjon og utredning, mens andre tiltak naturlig vil kreve mer utredning og/eller vurdering. KS går ut fra at regjeringen ønsker å samarbeide tett med kommunesektoren i det videre arbeidet, og at dette vil framgå av kommuneproposisjonen 2026.

Tiltak for redusert styringstrykk på tvers av sektorer

Utredningsprosessen og evalueringer

I kartleggingen av statens styring av kommunene vurderte DFØ om dagens styring er i tråd med prinsippene om rammestyring og forholdsmessighet, hvor sistnevnte tilsier at staten kan gripe inn for å sikre oppfyllelse av et nasjonalt mål, forutsatt at tiltaket som velges både er egnet til å løse problemet og nødvendig for å oppfylle nasjonale mål:

«Vår vurdering er at statlig styring ut over rammestyring innenfor helse og omsorg, barnehage, grunnskole og barnevern på noen områder er nødvendig for å ivareta behovet for likeverdige tjenester og rettssikkerhet. Disse sektorene omhandler sårbare grupper, og sektorene tilbyr tjenester som har stor betydning for dem det gjelder. Samtidig stiller vi spørsmål ved om de lovkrav og rettigheter som innføres er de mest egnede, eller om det er andre tiltak som burde ha kommet i stedet for disse. Vi finner også eksempler på statlige krav som er egnet til å bidra til å løse et identifisert problem, men likevel ikke alene er tilstrekkelig til å nå nasjonale mål, og som i større grad burde ha vært fulgt/støttet av andre tiltak i tillegg. Vi ser også at den juridiske styringen på noen områder i liten grad tar hensyn til at kommunene er veldig forskjellige.»

DFØ mener at en mer tilpasset og helhetlig styring av kommunene kan bedre effektiviteten gjennom mer målrettede tiltak, utvikling av tiltak som ikke fungerer, og mer hensiktsmessig styring. DFØ anbefaler flere tiltak i så henseende, blant annet at departementene og direktoratene i større grad følger utredningsinstruksen, evaluerer effekten av lovkrav som innføres, tar høyde for at det er store forskjeller mellom kommunene og at det bør vurderes andre virkemidler enn (nye) lovkrav for å bidra til at nasjonale mål nås. KS har gjennom to nye utredninger¹ sett på statens styringspraksis. Den ene viser at på tross av en formell styrking av det kommunale selvstyret i Grunnloven (§49 annet ledd) og

¹ «[Det rettslige innholdet i det kommunale selvstyre, sett i lys av nyere lovgivning](#)» ved Holth & Winge, Sigrid Stokstad, Eivind Smith og Oslo Met/NIBR (2024), og «[Hvor egnet er lovgivning i styring av kommunesektoren](#)» ved Lund & Co og BDO (2024).

kommuneloven så har ikke statsforvaltningens praksis blitt endret. Den andre viser at staten overvurderer de positive effektene og undervurderer de negative konsekvensene av detaljert lovgivning som styringsvirkemiddel.

Rapportene foreslår blant annet å tydeliggjøre ivaretagelse av det lokale selvstyret i utrednings-instruksen og hva som ligger i det frie skjønn, klarere skille mellom lovgivning og statens pedagogiske virkemidler, at lovgivningen i større grad må klargjøre det faglige grunnlaget for innsigelser, samt en systematisk og periodevis evaluering av effekten av lovkrav og innføring av «solnedgangsklausuler». Det pekes også på et behov for en kompetanseheving i hele statsforvaltningen om regelverket om kommunalt selvstyre.

KS mener økende knapphet på arbeidskraft og offentlige midler i større grad må tas høyde for vurderingen av nye lover, forskrifter og andre pålegg til kommunesektoren. KS ønsker å samarbeide med FIN, JD og KDD om å vurdere endringer i og praktisering av utredningsinstruksen med tilhørende veileder, samt KDDs retningslinjer og veileder for statlig styring rettet mot kommuner og fylkeskommuner. Et særlig viktig formål er det at forholdsmessighetsprinsippet i større grad tydeliggjøres, og at departementene og direktoratene tar tydeligere hensyn til kommunesektorens personell- og økonomisituasjon når det vurderes nye krav til kommuner og fylkeskommuner.

Tilskudd

KS viser til at det er bred politisk enighet om at kommunesektoren i hovedsak skal finansieres med frie midler. Menon på oppdrag for KS analysert omfanget av øremerkede ordninger fra 2016 til 2022. De finner at omfanget av øremerkede tilskuddsordninger, målt i både antall og tilskuddsbeløp, er tilnærmet det samme i 2016 og 2022. KS deler Menons vurdering av at det er for mange øremerkede tilskuddsordninger rettet mot kommunesektoren og at omfanget bør begrenses.

KS ønsker å samarbeide videre med regjeringen om forenkling av tilskudd ved å innlemme i kommunerammen, samle i programmer og lette rapporteringsbyrden – eller kombinasjoner av disse – samt etablere rutiner for hvordan nye tilskudd vurderes sammen med KS som del av konsultasjonsordningen.

Forsøk

KS viser til anmodningsvedtaket fra Stortinget, evalueringen av forsøksloven og nye juridiske utredninger som viser at det er mulig å utvide rammene for forsøk, samtidig som individuelle rettigheter blir ivarettatt. KS antar at regjeringen i kommuneproposisjonen 2026 gjør rede for hvordan regjeringen vil arbeide videre utvide handlingsrommet for å drive forsøk, gjennom revisjon av forsøksloven, særlovshjemler for forsøk eller egne forsøkslover på særskilte tema eller kombinasjon av disse.

Veiledere og retningslinjer

Pedagogiske og informative veiledere og retningslinjer kan være nyttige virkemidler for kommuner og fylkeskommuner: de er lett tilgjengelig, kan gi oversikt over et ellers

komplisert regelverk og gi faglig støtte og trygghet for brukerne. Dette gjelder ikke minst hvor faglig kunnskap og kilder ellers kan være vanskelig tilgjengelig.

Det store omfanget av statlige veiledere og retningslinjer, og innholdet i disse, bidrar imidlertid til å utfordre det kommunale selvstyre. Rettsregler som allerede er detaljert, kan bli enda mer detaljregulert ved at statsforvaltningen blir en premissleverandør for tolkningen av regelverket, og faktisk strammer inn handlingsrommet. Mange retningslinjer og veiledere fokuserer også i for stor grad kun på begrensningene i kommuners og fylkeskommuners handlingsrom, og ikke på handlingsrommet. Dette er etter KS vurdering uheldig i et lokaldemokratisk perspektiv fordi kommunesektoren er en viktig offentlig myndighet med et helhetlig ansvar for sine innbyggere.

Manglende fremstilling av handlingsrommet vil svekke kommunenes og fylkeskommunenes adgang til å prioritere og velge de løsningene som passer best for utfordringene de står overfor. Det er ikke i tråd med Stortingets intensjon om å styrke det kommunale selvstyre, slik som uttalt av Stortinget da kommuneloven fra 2018 ble vedtatt.

KS viser til fagnotat fra KS Advokatene om veiledere og retningslinjer. KDD bør sammen med de mest aktuelle velferdsdepartementene og KS arbeide med policyendringer på dette området, i første omgang med sikte på drøfting på de bilaterale møtene høsten 2025. Et slikt arbeid kan forankres i arbeidet som uansett er i gang i regjeringsapparatet for å finne bærekraftige løsninger for framtidens arbeidskraftbehov i kommunesektoren.

Tilsyn

I *Kommuneproposisjonen 2022* ble målet om at statlig tilsyn med kommunesektoren skal være koordinert og effektivt, og at omfanget av tilsyn totalt sett ikke skal øke videreført. DFØ (2024) sier i sin siste undersøkelse av statlig tilsyn at omfanget av statlig tilsyn med kommunene endret seg lite de siste fem årene, men at kommunene likevel i økende grad opplever tidsbruken ved tilsyn som en belastning. DFØ peker på at iverksatte tiltak for samordning av statlige tilsyn har gitt positive resultater, men det er fortsatt behov for bedre koordinering:

«DFØ oppfordrer Kommunal- og distriktsdepartementet til å bruke etablerte arenaer til drøfting av ambisjonsnivå og forventninger til samordning av statlig tilsyn den neste fireårs-perioden. Vi mener det kan være behov for å tenke annerledes om bruken av statlig tilsyn framover, i lys av de utfordringene som kommunene står overfor de kommende årene. Videre reiser vi spørsmål ved om det er behov for å se nærmere på det gjeldende målet om at omfanget av tilsyn ikke skal øke, og at det i større grad bør legges vekt på effekten av tilsyn, og hvordan tilsyn fører til bedre regeletterlevelse og kvalitet i tjenestene.»

KS går ut fra at regjeringen melder tilbake til Stortinget gjennom kommuneproposisjonen 2026 om tilstand og utviklingstrekk ved statlig tilsyn av kommuner og fylkeskommuner. KS forventer at regjeringen gjør rede for om og hvordan den vil følge opp oppfordringene fra

DFØ. KS samarbeider gjerne med regjeringen om videreutviklingen av det statlige tilsynet. Et særlig viktig hensyn er å se utviklingen av det statlige tilsynet i sammenheng med status og videreutvikling av statlige veiledere og retningslinjer, slik at summen av disse statlige virkemidlene ikke avgrenser det kommunale selvstyret på en uhensiktsmessig måte.

Tiltak innenfor helse og omsorg

Forslag til tiltak innenfor helse- og omsorg som ikke krever mer utredning:

- **Regelverket for momskompensasjon** for omsorgsboliger og sykehjem, og dokumentasjonskrav fra Skatteetaten, er for lite fleksibelt. En kommune har sladdet 12000 sider nå i høst for personidentifiserende data for utlevering til Skatteetaten for å oppfylle krav til kontroll. KS ber om at det klargjøres at stikkprøvekontroll må være tilstrekkelig, og/eller at regelverket forenkles.²
- **Oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi (NAV):** Erfaringer fra Helsefagprosjektet «Flere i arbeid» i Kristiansand viser at Nav-kontorene kan utvikle gode tiltak som bør være mulige å drifte i egenregi. KS ser at det kan være nødvendig med regelverksendringer for å få til dette. En mulighet kan være å utarbeide et nytt kapittel i "Forskrift om tiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi" som gjør det mulig for lokale Nav-kontor å søke om frigjøring av deler av tiltaksbudsjettet til å utføre tiltak i egenregi. Eventuelt kan det gjøres endringer i kapittel 2 «Arbeid og støtte» til å inkludere muligheten for alternative oppfølgingstiltak i egenregi.
- **Krav til utforming arbeidsplassen AML ([arbeidsplassforskriften](#)):** Saksbehandlere i arbeidstilsynets gir individuelle tolkninger som får store konsekvenser for kommunene. Eksempel: I et bofellesskap er det etablert en personalbase for de som gir tjenester til beboerne. Er det flere enn 7 personer på vakt samtidig, stilles det krav til 3 toaletter (HC, mann, kvinne), garderobe for menn og kvinner, dusj osv. Arbeidstilsynet mener kommunens løsning med unisextoalett ikke er "i tråd med gjeldende forskriftskrav og forvaltningspraksis". Kommunen får pålegg om retting og tvangsmulkt. Kravet stilles til et bofellesskap hvor det ikke er mulig for funksjonshemmede å arbeide, og ansatte bruker heller ikke uniform i arbeidet. Resultatet er at ansatte får et lokalt annet sted og må reise til/fra det stedet brukerne bor på, og at mer av ansattes tid går bort i transport til og fra. Målet må være at det stilles krav som er egnet til å fremme formål i AML og ikke krav som er egnet til å redusere direkte brukerrettet tid for ansatte.

Forslag til tiltak innenfor helse- og omsorg som kan kreve mer utredning:

² <https://www.ks.no/ks-advokatene/nyheter/kommunane-har-rett-til-mva-kompensasjon-til-oppforing-av-rop-bustader/>

- **Offentleglova:** Det er et betydelig trykk på innsynskrav mot pasientjournaler i enkeltsaker, særlig fra lokalmedia. Flere har begynt med KI søk, som gir enda større trykk. Kommunene bruker enormt mye tid og ressurser på å gjennomgå og sladde pasientjournaler for personopplysninger. Dette går på bekostning av brukerrettet tid. Utlevering bør beholdes tilsynsmyndigheter, behandlingsansvarlig og bruker selv. KS ber om at det utredes endringer i loven, og at tidsbruk for personell vurderes for utlevering av pasientjournaler med mål om at pasientjournaler beholdes tilsynsmyndigheter, behandlingsansvarlig og bruker selv.
- **Helse - og omsorgstjenesteloven:** Omfanget av rettighetsbestemmelser og kravene til utformingen av tjenestene har økt etter at helse- og omsorgstjenesteloven ble vedtatt. Både lovfesting av rettigheter og standardisering av tjenester gjennom nasjonale faglige standarder har gått i retning av at realitetene er at beslutningsmyndigheten i mange saker er flyttet fra kommunene til staten. Kommunene må kunne sikre fordeling av tjenester til alle brukergrupper som trenger tjenester. Dagens lov peker på en rekke hensyn som kommunene skal vektlegge ved tildeling av tjenester. Det må tydeliggjøres at kommunene i tillegg til de andre hensynene som er definert, også må kunne vekte økonomiske/ressursmessige, inklusive personellbehov, som hensyn ved tildeling av tjenester. KS foreslår at det utredes om dette bør tydeliggjøres gjennom forskrift i helse- og omsorgstjenesteloven, eller i pasient- og brukerrettighetsloven.
- **Integreringsloven:** Integreringsloven fra 2021 stiller en rekke detaljerte lovkrav til kommunene, herunder form og innhold i introduksjonsprogrammet, mål for norskopplæringen, forsvarlighet i tjenestene, mm. Tidligere i april fremmet regjeringen en proposisjon hvor det foreslås en rekke endringer i integreringsloven. KS vurderer at flere av disse vil medføre en økt byrde på kommunene. Dette gjelder særlig forslagene om å utvide av personkretsen for introduksjonsprogrammet opp til 60 år, minstekrav til arbeidsrettede elementer, samt plikt for kommunen til å samordne de ulike elementene i programmet. Integreringsloven er tematisert i FoU-rapporten «hvor egnet er lovgivning i styring av kommunesektoren» utarbeidet av Lund & co etter oppdrag av KS. Her konkluderes det blant annet med at integreringsloven i sin nåværende form ikke er formålstjenlig, at den begrenser lokalt handlingsrom og selvstyre, og at det ikke framstår som om måloppnåelsen har blitt styrket tilstrekkelig til at det kan rettferdiggjøres samfunnsøkonomisk. KS ber regjeringen om å gjennomgå integreringsloven med tanke på forenklinger og større grad av fleksibilitet for kommunene, basert på en analyse av måloppnåelsen som følge av dagens regelverk.
- **Investerings- og omsorgstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger:** Investerings- og omsorgstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger er svekket som følge av økte kostnader, byggevarepriser o.l. Flere kommuner har pekt på at plankravet øker kostnadene. Den foreløpige evalueringen tar ikke tilstrekkelige hensyn til at kostnadsbildet for kommunene har endret seg vesentlig. Den tar heller ikke hensyn til at driftssituasjonen både når det gjelder økonomi og personellmangel vil utfordres

sterkt fremover. Slik plankravet er utformet nå blir det fordyrende for kommunene å bruke investeringstilskuddet. KS ber om at investeringstilskuddsordningen blir mer fleksibel og tilpasset dagens driftsutfordringer og mangel på personell. KS foreslår nærmere dialog om dette, og om plankravet som følger ordningen.

- **Ungdomsgarantien i Nav:** Ungdomsgarantien trådte i kraft fra 1. juli 2023 og er forskriftsfestet for de statlige tjenestene i Nav. De statlige styringssignalene kommuniserer at kommunene skal prioriterer ungdomsgarantien i henhold til forskriften, jf. brev til landets kommuner om nasjonale føringer og prioriteringer. KS ber om at konsekvensene av statlige styringssignaler og prioriteringer fra NAV som kommunene «bare må godta» og dekke, utredes. Disse styringssignalene bidrar til vesentlig økt belastning på kommunale budsjetter og bemanning og må dokumenteres og synliggjøres.
- **Retningslinjer og veiledere fra Helsedirektoratet:** KS ber om at det alltid må foreligge en vurdering av konsekvenser for personellbehov når det utvikles veiledere, retningslinjer e.l. I utarbeidingen av faglige retningslinjer legges det opp til en standardheving som medfører økt bruk av ressurser, uten at dette er tilstrekkelig kostnadsberegnet eller vurdert i en prioriteringssammenheng med andre retningslinjer og veiledere. Det er problematisk dersom Helsedirektoratet kan fylle «mellomrommet» mellom lovene og forskriftene på den ene siden og varierende kommunal praksis på den andre siden med faglige retningslinjer, uten at disse er gjenstand for demokratiske prosesser eller etterfulgt av nødvendige ressurser. Eksempel: Dagens veileder om ansettelse av helsepersonell legger føringer om at «alle som ansettes i norsk helsevesen», også i stillinger uten krav om autorisasjon, bør dokumentere norsk nivå B2 for å bli ansatt i helsetjenesten. KS mener det bør utredes hvilke konsekvenser slike føringer, samt krav som følger av lov og forskrift, har for tilgangen til helsepersonell i kommunen. Utredningen bør omfatte hvordan helsetjenesten har håndtert helsepersonell fra EØS med norsk autorisasjon, som ikke er omfattet av språkravet.

KS vil gjøre regjeringen oppmerksom på at KS har på trappene en ny FoU om: *Hvordan få økt fleksibilitet i dagens velferdslover?* Prosjektarbeidet skal undersøke hvilke konkrete paragrafer og/eller formuleringer i lov og forskrift som kan endres for å øke det lokale handlingsrommet, uten at innbyggerne mister vesentlige rettigheter og tjenester. Dette utredningsarbeidet er ennå ikke igangsatt. KS inviterer regjeringen til å samarbeide om innretningen av et slikt utredningsarbeid på helse- og omsorgsområdet.

Tiltak innenfor oppvekst

Forslag til tiltak innenfor oppvekst som ikke krever mer utredning:

- **Flytte lærertetthetsnormen til kommunalt nivå** for å sikre bedre fordeling av lærerressurser til de elever som trenger det mest. Kommunene får da like mye ressurser som i dag, men kan brukes disse mer fleksibelt og målrettet.
- **Etablere en programfinansiering for tiltak for å inkludere barn og unge**, der en rekke sektorvis tilskudd slås sammen til en større pott, som kan benyttes til ulike lokale tiltak. Dette gir bedre lokal tilpasning, og mindre byråkrati knyttet til søknader og rapportering. KS har gitt konkrete innspill til departementene om utforming av ordningen i et eget brev, etter møte med KD, HOD og BFD-statsrådene (før regjeringssendingen) om den varslede stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet.

Forslag til tiltak innenfor oppvekst som kan kreve mer utredning:

- Et hovedproblem på oppvekstområdet er at svikt i samarbeid mellom tjenester, som fører til at særlig utsatte barn og familier ikke får nødvendig hjelp og støtte. En av hovedårsakene er en sterk sektorisert, statlig styring, som gir et byråkratisk og uoversiktlig system av rettigheter og plikter i ulike lovverk for barnevern, helse- og omsorgstjeneste, skole og barnehage. KS iverksetter nå **utredning av om flere kommunale oppvekststjenester kan samles og reguleres i et felles lovverk**, med mål om å gi barn og familier et bedre, mer helhetlig tilbud på tvers av fagområder. Vi vil utrede hvordan barns rettigheter og rettsikkerhet kan ivaretas, samtidig som kommunene får større frihet til å sette sammen fagkompetanse, tiltak og tjenester fra ulike tjenester. KS inviterer regjeringen til å samarbeide om vurderingene av resultatene av utredningen.
- **Bedre innretning av bemannings- og pedagognormer i barnehagene.** Dagen normer innebærer eksempelvis at et ekstra barn i en barnehage kan utløse krav om en ekstra pedagog. Dette gjør jevnlig opptak til barnehagene vanskeligere, og fører til uhensiktsmessig ressursbruk. Vi bør utrede om bemannings- og pedagognormene kan gjøres mer fleksible, for å bidra til bedre ressursbruk.

3. Tverrgående tema – Kommunesektorens økonomiske rammer (innspill fra KS)

Kommuneøkonomien i 2026

Kommunesektorens inntektsrammer i 2026 var hovedtema for årets første konsultasjonsmøte mellom regjeringen og KS 7. mars. I kommuneproposisjonen 20206 som legges fram 15 mai antar KS at regjeringen i tråd med vanlig praksis vil presentere et intervall for realvekst i de frie inntektene neste år. Videre vil Finansdepartementet legge fram reviderte anslag for skatteinngang og pris- og kostnadsvekst i inneværende år, som også definerer eventuelle endringer i kommunesektorens økonomiske handlingsrom i år sammenlignet med anslag som lå til grunn for vedtatte kommune- og fylkeskommunebudsjetter i år.

Per utgangen av mars 2025 er det begrenset grunnlag for å kunne konkludere om skatteinngangen og kostnadsveksten i kommuner og fylkeskommuner utvikler seg klart forskjellig fra hva som lå til grunn da statsbudsjett og kommune- og fylkeskommunebudsjetter ble vedtatt i desember 2024. KS regioner har innhentet foreløpige vurderinger fra kommunene i forbindelse med møte mellom fylkesledere og KS sentrale ledelse 19.mars. Rapporteringen bekrefter at en rekke kommuner og fylkeskommuner har prosesser for å kunne redusere driftskostnadene fra et nivå som ikke vil være bærekraftig over tid.

KS vil i det videre ta opp særlige forhold i kommuneøkonomien som vil være av særlig interesse også for ulike fagdepartementer, også i lys av videre forberedelse av statsbudsjettet 2026 fram til regjeringens profileringskonferanse ultimo august og endelig framleggelse av statsbudsjettet 2026 i oktober. Vi vil også ta opp særskilt viktige satsinger for kommunesektoren som finansieres utenfor de frie inntektene.

Kollektivtilbud

Økonomien i kollektivtrafikken er vært dårlig til tross for at passasjertallene i stor grad har kommet tilbake på nivå med før pandemien. Det skyldes sterk kostnadsøkning i produksjonen blant annet på grunn av sterk vekst i prisene på elektrisitet og diesel. En egen undersøkelse blant fylkeskommunene i februar i år viser at både økte billettpriser ut over alminnelig prisstigning og redusert rutetilbud innenfor kollektivsektoren er tiltak som er eller vil bli iverksatt for å bedre driftsøkonomien. I tillegg er det en utfordring med å få tak i kvalifisert personell.

Både i RNB 20205 og i statsbudsjettet 2026 er det behov for å styrke fylkeskommunenes mulighet til å levere et attraktivt kollektivtilbud til innbyggerne. En inntektsvekst som dimensjoneres ene og alene ut fra forventede demografikostnad og den forventede alminnelige prisstigningen vil ikke være tilstrekkelig til å opprettholde et slikt tilbud.

KS viser for øvrig til den særskilte diskusjonen om dette temaet på regjeringens kontaktkonferanse med fylkeskommunene 18. mars.

Beredskap

KS legger til grunn at et bredt forlik om totalberedskapsmeldingen og oppfølgingen av denne får konsekvenser også for statsbudsjettet 2026 og kommuneopplegget.

For å sikre nødvendig mobilitet og fremkommelighet slik at broer og veinettet blir dimensjonert for frakt av tungt utstyr, må det settes av midler til fylkesveinettet og kommunale veier(omkjøringsveier) til nødvendig vedlikehold og investeringer.

Fylkeskommunenes ansvar som veieier og forvalter av fylkesveinettet må være nært koblet opp mot forsvarets behov og nasjonale føringer for sivile transportårer i det øvre krisespekteret.

En særskilt styrking av rammetilskuddet til fylkeskommunene knyttet til behovet for opprusting og fornying av fylkesvegnettet vil også være en konkret oppfølging av

regjeringens løfte i NTP 2025-36 om 1 mrd ekstra til fylkesvegvedlikehold- og opprusting som gjennomsnitt i de første 5 årene av planperioden.

Underliggende press innen pleie og omsorg

Kommune leverer stadig flere pleie- og omsorgstjenester til yngre bruker. Fra 2015 til 2024 har antall omsorgstimer per innbygger i alderen 0-49 år økt med 26 prosent. Denne sterke økningen er særlig bekymringsfull siden vi vet at antallet innbygger over 85 år vil øke fremover noe som vil øke pleie og omsorgsbehovet betydelig framover. Ved fastsetting av realveksten i de frie inntektene til kommunene i 2026 må det tas hensyn til denne sterke veksten i kostnader innen pleie og omsorg.

Fastlegeordningen

KS har over flere år dokumentert at fastlegeordningen koster kommunene mer for hvert år. 85 prosent av kommunene oppgir at de har merkostnader til fastlegeordningen. Anslaget på de samlede merkostnadene har økt fra 813 millioner i 2021 til 1, 2 milliarder i 2023, på tross av økningen i basistilskuddet som ble lagt inn i statsbudsjettet dette året. Da den første kartleggingen ble gjennomført i 2017, var anslaget på merkostnadene på 378 mill.

Statlig bistand til barnevernet

Det er viktig å sikre at det statlige barnevernet har tilstrekkelige ressurser til å bistå kommunene med et tilbud til barn og unge som trenger det. Dette gjelder særlig behov for å styrke tilbudet om MST for å følge opp utsatte familier, herunder med unge som begår kriminalitet.

Bosetting av enslige mindreårige flyktninger

På bakgrunn av Beregningsutvalgets kartlegging av kostnadsdekningen ved bosetting av flyktninger i 2023 foreslo regjeringen å redusere den særskilte tilskuddssatsen ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger i statsbudsjettet for 2025. Forslaget ble vedtatt av Stortinget.

Mens bosettingsbehovet for voksne flyktninger i 2025 – basert på tilgjengelig informasjon pr utgangen av mars – ser ut til å dekkes av kommunenes bosettingsvedtak, ligger det an til en underdekning av behovet for bosettingsplasser for enslige mindreårige. Konsekvensen er økt tid i mottak eller i BUF-etats omsorgssentra før bosetting, som er negativt for flyktningene og medfører økte bevilgningsbehov statlig side. Reduksjonen i tilskuddssatsen er en medvirkende årsak.

KS mener at det bør foretas en revurdering av innretning og størrelse på tilskuddssatsen i RNB 2025/statsbudsjettet 2026, for å stimulere til raskere bosetting av enslige mindreårige flyktninger.

Tilskudd til bygging og anskaffelse av utleieboliger

KS viser til innspill i første konsultasjonsmøte om behovet for gjeninnføring av Husbankens tilskudd til anskaffelse og bygging av utleieboliger.

Flom og skredsikring

Regjeringen varslet i Meld. St. 27 (2023-2024) Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred at den ville styrke arbeidet med å sikre eksisterende boliger mot flom og skred.

Distriktsandelen (kommunenes egenandel ved forebyggende flom og skredsikring) er videre redusert, som isolert sett er svært positivt. Det er behov for en klar og varig opptrapping av bevilgninger til forebyggende flom og skredsikring.

Det er videre behov for at en opptrapping av de fylkeskommunale rammene tiltenkt en satsing på økt vedlikehold av fylkesveier også gir rom for økt satsing på skredsikring av de mest utsatte skredpunktene.

Konsekvenser for kommunesektoren ved retur av ukrainere

Ukrainere er bosatt i alle kommuner, og de utgjør en stor andel av flyktninggruppen. Dette vil medføre konsekvenser for kommunene om mange reiser hjem ved eventuell fred eller varig våpenhvile.

En nedgang i folketallet vil kunne ha en positiv effekt på et presset boligmarked og helsetilbud. Det vil imidlertid medføre store konsekvenser for kommunenes tjenester som er bygget opp som følge av de høye ankomstene, og som er finansiert av årlige tilskudd per person. Hvis integreringstilskuddet faller bort umiddelbart ved flytting, vil kommunenes kostnader ved en nedbygging av tjenestene ikke kompenseres. Det vil også bli sårbart for arbeidslivet hvis mange yrkesaktive reiser tilbake. KS mener derfor at det er behov for en nærmere og grundigere felles dialog mellom stat og kommunesektor, for å finne gode løsninger slik at kommunene kan møte en slik fremtidig situasjon.

4. Orienteringssak – Kommunekommisjon

Orienteringssak fra staten

Regjeringen vil sette ned en kommisjon som skal foreslå endringer i statens styring av kommunesektoren som legger til rette for god ressursbruk, fleksibel bruk av personell og effektiv oppgaveløsning i kommunesektoren. Kommisjonen skal også vurdere og foreslå tiltak om det er andre forhold som binder kompetanse unødvendig, bidrar til unødvendig høye kostnader eller lite effektiv oppgaveløsning.

Bakgrunnen for kommisjonen er det krevende situasjonen kommunesektoren står i, både når det gjelder økonomi og tilgang på arbeidskraft. Dersom kommunesektoren skal kunne fortsette å gi gode velferdstjenester til innbyggere i hele landet, må staten ha et kritisk blikk på hvordan den styrer kommuner og fylkeskommuner.

Kommisjonen skal etter planen komme med en første rapport allerede før jul i år, mens neste rapport kommer i 2026. Regjeringen kommer tilbake til mandat og sammensetning.

5. Kostnadsberegningssaker

Rutiner for involvering av KS i arbeidet med kostnadsberegninger av statlig initierte reformer ble innført i 2007. Involvering av KS i slike beregninger skal bidra til å gjøre regjeringens beslutningsgrunnlag best mulig og tilrettelegge for en best mulig oppslutning om statlig initierte reformer i kommunesektoren. Rutinene er basert på rapporten Om kostnadsberegninger av statlig initierte reformer i kommunesektoren. Rapporten er tilgjengelig på www.regjeringen.no.

Kostnadsberegninger er et fast tema på konsultasjonsmøtene. Ordningen med å involvere KS i kostnadsberegninger har bidratt til større bevissthet omkring økonomiske og administrative konsekvenser av statlige tiltak rettet mot kommunesektoren. Ordningen innebærer å involvere KS ved kostnadsberegninger av oppgaveendringer og endringer i lover og forskrifter som har konsekvenser for kommunesektoren. Det vil alltid være nødvendig å gjøre en skjønnsmessig vurdering av hvilke saker KS skal involveres i. Sentralt i en slik vurdering er bl.a. om arbeidet med reformen er kjent, reformens omfang og økonomiske størrelse, om det foreligger et godt grunnlag for å beregne økonomiske og administrative kostnader, og om involveringen vil innebære offentliggjøring av regjeringens interne budsjettarbeid eller prioriteringer. Involvering av KS skal ikke redusere regjeringens mulighet til å gjøre helhetlige vurderinger og prioriteringer.

Det gis en statusoppdatering av pågående kostnadsberegningssaker i materialet ved behov. En oversikt over pågående arbeid, er gitt i vedlegg a.

a. Nye kostnadsberegningssaker

Inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i norsk lov

Inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i norsk lov: Regjeringen sendte 5. mars 2024 en utredning om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk lov på høring. I forbindelse med høringen inviterte Kultur- og likestillingsdepartementet til et bredt innspillsmøte den 21. mai 2024. KS var blant de inviterte til møtet. I tillegg inviterte Kultur- og likestillingsdepartementet KS til et separat innspillsmøte den 7. juni 2024. I møtet utdypet KS sitt skriftlige høringssvar. Regjeringen offentliggjorde den 5. februar 2025 at den vil inkorporere CRPD i menneskerettsloven. Justis- og beredskapsdepartementet har hovedansvar for utarbeidelse av proposisjonen. Det tas sikte på å fremme en proposisjon høsten 2025

KS har spilt inn et ønske om både lovmedvirkning og kostnadsberegning:

«Det følger av Arbeiderpartiregjeringens politiske prioriteringer, lagt fram 6. februar, at

regjeringen vil utarbeide lovforslag om inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven.

KS viser til at ekspertutvalgets flertall som vurderte konsekvensene av inkorporering påpekte at inkorporering ville kunne føre til at konvensjonen får større gjennomslagskraft i de konkrete vurderingene av hva slags tjenester som tilbys, slik at konvensjonens betydning for kommunene er at de funksjonshemmedes selvbestemmelse i praksis blir tillagt større vekt. De oppsummerer med at dette vil få konsekvenser for kommunenes skjønnsutøvelse og det kommunale selvstyret.

På grunnlag av dette ber vi om en lovmedvirkning og kostnadsberegning av inkorporeringen av CRPD. Vi anser ikke gjennomførte møter som en tilstrekkelig kostnadsberegningsprosess mellom regjeringen og KS. Det er flere eksempler i utvalgets rapport som tilsier at kommunene vil få økte kostnader. Som KS har kartlagt har det vært en sterk vekst i kostnader til yngre brukere senere år. Denne utviklingen fortsetter, og vil trolig forsterkes ytterligere som følge av en inkorporering av CRPD i menneskerettsloven.»

b. Status pågående kostnadsberegningssaker

Endringer i betalingen for forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger

Helse- og omsorgsdepartementet fastsetter årlige endringer i betaling for forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger gjennom endringer i forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger. Endringer i kostnader for kommunal sektor drøftes i konsultasjonsordningen med KS, først i en politisk konsultasjon på våren og deretter i det bilaterale konsultasjonsmøtet med Helse- og omsorgsdepartementet på høsten.

6. Lovmedvirkningssaker

Rutiner for involvering av kommunesektoren i statlige lovutredninger rettet mot kommunesektoren, ble fastsatt på det første konsultasjonsmøtet 28. februar 2013.

I tråd med Meld. St. 12 (2011–2012) skal avveininger mellom hensyn som tilsier nasjonal styring og hensyn til lokaldemokratiet og kommunal handlefrihet fremgå av departementenes høringsdokumenter og lovproposisjoner til Stortinget. Medvirkningen fra KS kan bidra til å synliggjøre denne avveiningen gjennom å belyse konsekvenser for kommunesektoren ved utredning av nytt eller revidert lov og regelverk.

Formålet med medvirkningen fra KS er at regjeringen og Stortinget får et best mulig beslutningsgrunnlag.

Ordningen omfatter statlig initierte lov- og forskriftsendringer, inkludert rettighetslovgivning, som pålegger kommunesektoren nye eller endrede oppgaver eller plikter.

Rutinene for medvirkning fra KS vil også gjelde når arbeidet med nye lover eller forskrifter har sin bakgrunn i EU/EØS-regelverk. Rutinene vil bygge på de administrative og politiske samarbeidsarenaene som allerede eksisterer gjennom konsultasjonsordningen.

Både KS og departementene kan melde opp saker som er aktuelle for lovmedvirkning. Det gis en statusoppdatering av pågående lovmedvirkningssaker i materialet ved behov.

En oversikt over pågående arbeid, er gitt i vedlegg b.

a. Nye lovmedvirkningssaker

Inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i norsk lov

Se omtale i kapittel 5.a.

b. Avsluttede lovmedvirkningssaker

Revisjon av kulturloven

Regjeringen la 3. mars 2023 frem Prop. 6 L (2024–2025) Endringer i kulturlova (føremål, armlengd og kommunal planlegging). Forslaget ble behandlet i Stortinget 25. mars 2025. Regjeringen har p.t. ikke tatt stilling til ikrafttredelse. I lovarbeidet har det vært kontakt med KS gjennom møter og mottatte skriftlige innspill, KS har også vært høringsinstans. Saken anses som avsluttet.

Barnehageloven

Departementet har gjennomført en lovmedvirkningsprosess med KS for å få klargjort konsekvenser av lovforslagene for kommunesektoren. Det er avholdt flere møter mellom departementet og KS hvor de sakene KS har ønsket å sette på dagsordenen, har blitt belyst og drøftet. I forbindelse med møtene overleverte KS flere skriftlige innspill. Det ble avholdt et oppstartsmøte 19. juni 2024. Videre er det avholdt et møte om forslag til nye styringsvirkemidler for kommunen som barnehagemyndighet 29. mai 2024, et møte om forslag til regler om beregning av kommunale tilskudd til private barnehager 19. juni 2024 og et møte om nye forslag til endringer i reglene om driftstilskudd og pensjonstilskudd til private barnehager 17. januar 2025. KS sine innspill i lovmedvirkningsprosessen er omtalt i Prop. XX L (2024-2025) punkt 2.8.

Endringer i plan- og bygningsloven og matrikkelova

Kommunal- og distriktsdepartementet foreslo i 2023 endringer i plan- og bygningsloven som gjelder grunneierfinansiering av infrastruktur og utbyggingsavtaler. Den overordnede målsettingen med forslaget er å tilrettelegge for raskere boligbygging. Lovproposisjonen skal legges frem våren 2025. Det ble avholdt lovmedvirkningsmøte mellom KS og KDD 19.03.2025. KS har også vært involvert i prosessen ved andre anledninger.

7. Bilaterale avtaler

Arbeidet med bilaterale avtaler mellom staten og KS innenfor enkeltsektorer er styrket og videreutviklet som en del av en mer forpliktende konsultasjonsordning fra 2007.

Per april 2025 er det 10 gjeldende bilaterale avtaler innenfor konsultasjonsordningen. En oversikt over bilaterale samarbeidsavtaler ligger som vedlegg c.

Kjennetegn ved avtalene:

- inngått på politisk nivå
- to parter, staten ved departementene og kommunesektoren ved KS
- begrenset varighet
- de er en del av den nasjonale dialogarenaen med kommunesektoren som konsultasjonsordningen representerer

Det er et mål at avtalene skal brukes på prioriterte kommunale politikkområder og som alternativ til sterkere styringsvirkemiddel som lovfesting og øremerking. Partene er enige om at avtaler bidrar til en mer systematisk, tettere og omfattende dialog og samarbeid mellom staten og kommunesektoren. KS bidrar til gjennomføringen med nettverk, arenaer, spredning og gjensidig utveksling av informasjon og erfaringer.

a. Nye bilaterale avtaler

Det er ingen nye bilaterale avtaler.

b. Status pågående bilaterale avtaler

Om digital samhandling og helseteknologi (15.03.24–31.12.27)

Avtalen ble inngått 19. mars 2024 og gjelder for perioden 2024 - 2027. Avtalen følges opp i løpende dialog mellom KS og Helse- og omsorgsdepartementet, med felles årshjul for drøfting og oppfølging av tiltak. Regjeringen viderefører og videreutvikler helseteknologiordningen, og i budsjettet for 2025 er tilskuddet til kommunenes arbeid med blant annet Digital hjemmeoppfølging styrket.

Avtale mellom regjeringen og KS om videreutvikling av helsefellesskapene for en mer sammenhengende helse- og omsorgstjeneste

Regjeringen og KS inngikk våren 2024 en ny samarbeidsavtale om videreutvikling av helsefellesskapene. Partene er enige om viktigheten av god samhandling mellom kommuner og helseforetak for å sikre sammenhengende og bærekraftige tjenester. Avtalen følges opp videre i kontaktmøter. Arbeidet med Gode pasientforløp er videreført i henhold til plan. Regjeringens varslede rekrutterings- og samhandlingstilskudd ble bevilget i 2024 og videreført i budsjettet for 2025. KS og HOD samarbeider om å identifisere gode utprøvinger for å videreutvikle helse- og omsorgstjenestene.

Utviklingsavtale mellom regjeringen og KS om videreutvikling av gode lokalsamfunn og bærekraftige velferdstjenester (Bo trygt hjemme-reformen)

Avtalen ble inngått 26. april 2024 og det er enda tidlig i avtaleperioden. Det ble i 2024 gjennomført to møter og partene er enige om at avtalen danner et godt grunnlag for dialog og vil særlig fremheve viktigheten av samordning på tvers av sektorer. En avtale mellom KS og seks departementer danner derfor et godt grunnlag for videre samarbeid og samordning.

Vedlegg a) Oversikt over kostnadsberegningssaker

Sak	Oppmeldt
Helse- og omsorgsdepartementet	
Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger	2021
Inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i norsk lov - CRPD	2024

Vedlegg b) Oversikt over lovmedvirkningssaker

Sak	Oppmeldt
Justis- og beredskapsdepartementet	2025
Inkorporering av FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne i norsk lov – CRPD	

Vedlegg c) Oversikt over bilaterale samarbeidsavtaler i konsultasjonsordningen per april 2024

Avtaler om velferdstjenester (kvalitet/tjenesteutvikling)	Parter	Inngått	Utløper	Første avtale inngått
Avtale om kvalitetsutvikling i barnehagen og grunnopplæringen	KD og KS	02.12.2022	31.12.2025	2009
Avtale om utvikling av Digihjelpen	KDD og KS	18.03.2022	31.12.2025	2018
Avtaler om samhandling mellom ulike deler av forvaltningen				
Avtale om kvalitets- og kapasitetsøkning i praksis for helse- og sosialfagstudenter 2022-2025	KD, HOD og KS	08.09.2022	31.12.2025	2022
Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger	AID, JD, BFD, KDD og KS	11.03.2022	31.12.2025	2004
Samarbeidsavtale om partnerskapet i NAV-kontorene	AID og KS	04.01.2023	31.12.2026	2012
Avtale om oppfølging av ambisjoner og felles tiltak i digitaliseringsstrategi for offentlig sektor	DFD og KS	14.09.2020	01.09.2025	2020

Samarbeidsavtale om digital samhandling og helseteknologi	HOD og KS	15.03.2024	31.12.2027	2024
videreutvikling av gode lokalsamfunn og bærekraftige velferdstjenester	AID, HOD, KDD, KUD, KD, SD og KS	26.04.2024		2024
Avtale mellom regjeringen og KS om videreutvikling av helsefellesskapene for en mer sammenhengende helse- og omsorgstjeneste	HOD og KS	26.04.2024		2024